

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΞΙ ΣΗΜΕΙΩΝ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ ΤΗ ΒΙΑ
ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

AMNESTY
INTERNATIONAL

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1/ Είναι οι ισχύοντες νόμοι επαρκείς;	3
2/ Είναι ασφαλές για ένα θύμα να καταγγείλει ένα έγκλημα σεξουαλικής ή έμφυλης βίας;	5
3/ Είναι η συλλογή ιατροδικαστικών στοιχείων και η παροχή ιατρικής περίθαλψης κατάλληλες και επαρκείς;	7
4/ Υπάρχουν συγκεκριμένα εμπόδια που αποτρέπουν ένα θύμα από το να έχει εγκαίρως πρόσβαση σε κατάλληλες υπηρεσίες;	9
5/ Είναι η διερεύνηση των εγκλημάτων αποτελεσματική και σχολαστική;	10
6/ Είναι οι δίκες δίκαιες επαρκείς και αποτελεσματικές;	12

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΞΙ ΣΗΜΕΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Ο κατάλογος της Διεθνούς Αμνηστίας για τον προσδιορισμό των εμποδίων για δικαιοσύνη των γυναικών ή κοριτσιών που είναι θύματα ή επιζώσες σεξουαλικής και άλλων μορφών έμφυλης βίας.

Οι πράξεις σεξουαλικής και έμφυλης βίας είναι πάντοτε έγκλημα και θεμελιώδης παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δυστυχώς, η βία είναι η καθημερινή πραγματικότητα για πολλές γυναίκες σε κάθε χώρα του κόσμου. Τα παγκόσμια πρότυπα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υποχρεώνουν τις χώρες να ποινικοποιούν το βιασμό και άλλες μορφές σεξουαλικής ή έμφυλης βίας και να επιλαμβάνονται των εγκλημάτων. Τα κράτη δεν μπορούν να χρησιμοποιούν τη δικαιολογία εγχώριων νόμων οι οποίοι δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα της σεξουαλικής βίας και το δικαίωμα των γυναικών για αποκατάσταση ως αιτία για τη μη λήψη μέτρων πρόληψης της βίας, για τη μη διερεύνηση υποθέσεων και τη δίωξη των φερόμενων ως δραστών, καθώς και για τη μη παροχή αποκατάστασης στις γυναίκες.

Στην περίπτωση που η βία έχει διαπραχθεί από κρατικούς φορείς, όπως αστυνομία οι ένοπλες δυνάμεις ή σωφρονιστικά ιδρύματα, ο βιασμός και άλλες μορφές σεξουαλικής βίας αποτελούν βασανιστήριο. Στην περίπτωση άλλων δραστών που κατέχουν θέση εμπιστοσύνης, όπως δάσκαλοι, θρησκευτικοί ηγέτες ή γιατροί, η σεξουαλική βία είναι έγκλημα και παραβίαση καθηκόντων φροντίδας.

Η εκστρατεία της Διεθνούς Αμνηστίας Σταματήστε τη βία εναντίον των γυναικών επιδιώκει να διευρύνει τις προγενέστερες επιτυχίες της που έχουν συμβάλει σε θετικές αλλαγές σε νόμους, πολιτικές και πρακτικές που επιλαμβάνονται της σεξουαλικής και άλλης έμφυλης βίας σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Τούτο περιλαμβάνει νόμους που ποινικοποιούν τη σεξουαλική βία, συμπεριλαμβανομένης αυτής σε ένοπλη σύρραξη, νόμους σχετικά με τον βιασμό και άλλες μορφές βίας εντός του γάμου και νόμους σχετικά με αποδεικτικά στοιχεία και κανονισμό περί διαδικασιών που εξαλείφουν προηγούμενες πρακτικές προκατάληψης που καθιστούσαν τις γυναίκες άνισες ενώπιον του νόμου.

Ωστόσο, παρά τις επιτυχίες αυτές, η Διεθνής Αμνηστία έχει πολύ μεγάλη επίγνωση του πόσο λίγο άλλαξαν τις ζωές των γυναικών και των κοριτσιών που είναι θύματα και επιζώσες σεξουαλικής και έμφυλης βίας. (Η Διεθνής Αμνηστία αναγνωρίζει ότι άντρες και αγόρια επίσης αντιμετωπίζουν σεξουαλική και έμφυλη βία και μπορεί να αντιμετωπίζουν ίδια ή παρόμοια εμπόδια όταν αναζητούν δικαιοσύνη).

Αυτός ο κατάλογος έχει σκοπό να βοηθήσει τους ακτιβιστές και τους δικηγόρους να αναγνωρίζουν:

- νόμους, πολιτικές και πρακτικές που ακόμη χρειάζονται τροποποίηση
- εμπόδια στην επιτυχημένη εφαρμογή των νόμων και των πολιτικών

Ο κατάλογος είναι βασισμένος στους διεθνείς νόμους και πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Είναι οργανωμένος σύμφωνα με τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν τα θύματα για να καταγγείλουν ένα έγκλημα και να ζητήσουν αποκατάσταση για σεξουαλική και έμφυλη βία μέσω του συστήματος απονομής δικαιοσύνης.

Σε κάθε εθνικό πλαίσιο, είναι σημαντικό να τεθούν έξι ερωτήματα:

1. Είναι οι ισχύοντες νόμοι επαρκείς;
2. Είναι ασφαλές για ένα θύμα να καταγγείλει ένα έγκλημα σεξουαλικής ή έμφυλης βίας;
3. Είναι η συλλογή ιατροδικαστικών στοιχείων και η παροχή ιατρικής περίθαλψης κατάλληλες και επαρκείς;
4. Υπάρχουν συγκεκριμένα εμπόδια που αποτρέπουν ένα θύμα από το να έχει εγκαίρως πρόσβαση σε κατάλληλες υπηρεσίες;
5. Είναι η διερεύνηση των εγκλημάτων αποτελεσματική και σχολαστική;
6. Είναι οι δίκες δίκαιες, επαρκείς και αποτελεσματικές;

Τα έξι καίρια ερωτήματα που διαμορφώνουν τη βάση αυτού του καταλόγου σχετίζονται μεταξύ τους. Η χρήση αυτού του καταλόγου θα επιτρέψει στους ακτιβιστές να εντοπίσουν τι αλλαγές χρειάζονται, στο νόμο ή στην πράξη, ώστε να διασφαλίσουν ότι τα θύματα και οι επιζώσες σεξουαλικής και έμφυλης βίας έχουν ουσιώδη πρόσβαση στις υπηρεσίες και τη δικαιοσύνη. Ωστόσο, ανάλογα με τη δικαιοδοσία, είναι πιθανόν οι ακτιβιστές να εντοπίσουν διαφορετικά εμπόδια στα διαφορετικά στοιχεία του καταλόγου.

1/ Είναι οι ισχύοντες νόμοι επαρκείς;

Η σεξουαλική και έμφυλη βία πρέπει να ποινικοποιείται.

- Ο βιασμός και άλλες μορφές σεξουαλικής βίας θα πρέπει να ορίζονται ως σεξουαλική συμπεριφορά στην οποία το θύμα εξαναγκάστηκε να συναινέσει, με βίαια ή όχι μέσα, οπότε και η συγκατάθεση για συμμετοχή σε σεξουαλικές δραστηριότητες δεν δόθηκε πραγματικά και ελεύθερα. Δεν θα πρέπει να υπάρχει ούτε στο νόμο ούτε στην πρακτική καμιά εικασία ότι ένα θύμα δίνει τη συγκατάθεσή του επειδή δεν αντιστάθηκε σωματικά στην ανεπιθύμητη ασέλγεια, άσχετα με το αν ο δράστης απείλησε να χρησιμοποιήσει ή χρησιμοποίησε σωματική βία ή όχι.
 - Το ποινικό δίκαιο θα πρέπει να αναγνωρίζει το βιασμό και άλλου τύπου σεξουαλική βία ως εγκλήματα ενάντια στη σωματική και νοητική ακεραιότητα του θύματος, παρά ως εγκλήματα ενάντια στην ηθική ή την τιμή. Ο νόμος που ποινικοποιεί την πράξη θα πρέπει να παραμένει αμερόληπτος ως προς το φύλο.
 - Το ποινικό δίκαιο θα πρέπει να καθιστά εφικτή την αποτελεσματική δίωξη κάθε δράστη για πράξεις σεξουαλικής βίας και δεν θα πρέπει να υπάρχουν εξαιρέσεις για ορισμένους δράστες
- (όπως μια εξαίρεση για συζυγικό βιασμό η οποία υποθέτει ότι οι παντρεμένες γυναίκες αυτομάτως συναινούν σε σεξουαλική επαφή με τους συζύγους τους).
- Τα εγκλήματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας σε περιπτώσεις ένοπλης σύρραξης θα πρέπει να διερευνώνται και να διώκονται με βάση την παραδοχή ότι ενέργειες σεξουαλικής και έμφυλης βίας σε σύρραξη είναι εγκλήματα πολέμου. Επιπλέον, η εκτέλεση άνωθεν εντολών δεν αποτελεί στοιχείο υπεράσπισης και το ζήτημα της ευθύνης της ιεραρχίας πρέπει να διερευνάται. Όπου η βία είναι εξαπλωμένη και συστηματική, θα πρέπει να διερευνάται ως πιθανό έγκλημα κατά της ανθρωπότητας.
 - Δεν θα πρέπει να υπάρχει διακριτική υπεράσπιση δραστών στο όνομα της 'τιμής', του 'πάθους' ή της 'πρόκλησης' που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να μειωθεί ποινικά η ενοχή για σεξουαλική βία.
 - Η έμφυλη βία, για παράδειγμα η βία σε μια στενή προσωπική σχέση, θα πρέπει να ποινικοποιείται και να αντιμετωπίζεται από το σύστημα απονομής δικαιοσύνης με τη σοβαρότητα που αντιμετωπίζονται ανάλογες πράξεις βίας ανάμεσα σε μη συγγενικά πρόσωπα.

Δεν θα πρέπει να γίνεται καμιά υπόθεση ότι ένας σύντροφος, γονιός, σύζυγος, αδερφός ή παιδί έχει το δικαίωμα να 'πειθαρχήσει' μια γυναίκα ή ένα κορίτσι υπό την απειλή ή τη χρήση σωματικής βίας.

Το νομικό πλαίσιο δεν θα πρέπει να κάνει διακρίσεις ενάντια στις γυναίκες και τα κορίτσια που αναζητούν δικαιοσύνη και δεν πρέπει να οδηγεί σε περαιτέρω παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους.

- Όλα τα θύματα θα πρέπει να προστατεύονται ισάξια εντός του νόμου από τη βία χωρίς διάκριση με βάση την ηλικία, τη φυλή, την εθνικότητα, τη θρησκεία, την οικογενειακή κατάσταση, την κοινωνική θέση, τάξη ή καταγωγή, το αν είναι μετανάστες, την εργασία (συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εργασίας), σεξουαλικές πρακτικές ή σεξουαλικό προσανατολισμό (για παράδειγμα λεσβίες), την ταυτότητα του φύλου (λόγου χάρη γυναίκες που έχουν υποστεί αλλαγή φύλου) ή την εμφάνιση (όπως ο τρόπος που ντύνεται μια γυναίκα).
- Ένα θύμα που καταγγέλλει σεξουαλική ή έμφυλη βία δεν πρέπει να διατρέχει τον κίνδυνο να κατηγορηθεί για κάποιο αδίκημα, όπως μοιχεία, πορνεία, ομοφυλοφιλία, παράνομη παραμονή στη χώρα, κλπ. Δεν πρέπει επίσης να διατρέχει τον κίνδυνο να χάσει την κηδεμονία των παιδιών της (για παράδειγμα, σε περιπτώσεις συζυγικού βιασμού).
- Δεν θα πρέπει να υπάρχουν νομικές διατάξεις που να υπονομεύουν ή να υποβαθμίζουν τη μαρτυρία των γυναικών ή κοριτσιών εφόσον είναι ξεκάθαρο ότι μπορούν να καταθέσουν. Συγκεκριμένα, δεν θα πρέπει να υπάρχει απαίτηση τα αποδεικτικά στοιχεία του θύματος να τεκμηριώνονται από άλλα αποδεικτικά στοιχεία, να μη γίνεται χρήση του 'προειδοποιητικού κανόνα' (ο οποίος απαιτεί να προειδοποιούν οι δικαστές τους ενόρκους ότι οι ενάγουσες μπορεί να έχουν κίνητρο να ψευδομαρτυρήσουν, είναι επιρρεπείς σε υπερβολές ή φαντασιόπληκτες, ή ότι τα στοιχεία τους μπορεί συνεπώς να είναι αναξιόπιστα) ή δεν θα πρέπει να προκύπτει κανένα συμπέρασμα ότι μια γυναίκα ή ένα κορίτσι που ήταν υπό την επήρεια αλκοόλ ή ναρκωτικών ουσιών (έστω και ελάχιστη) την ώρα της επίθεσης εναντίον της είναι υπεύθυνη για τη βία ή κανένα συμπέρασμα ότι μια γυναίκα ή ένα κορίτσι ευθύνεται εξαιτίας του τρόπου που ντύνεται ή κανένα συμπέρασμα ότι μια γυναίκα ή ένα κορίτσι ευθύνεται εξαιτίας του πού βρισκόταν. Εκδιδόμενες γυναίκες ή γυναίκες στη βιομηχανία του θεάματος δεν θα πρέπει να υπόκεινται σε διαφορετική μεταχείριση εξαιτίας του επαγγέλματός τους. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει ισχυρή ένδειξη ότι στοιχεία για το ερωτικό παρελθόν τους δεν θα πρέπει να εισάγονται στη δίκη, έτσι ώστε να αποφεύγονται συμπεράσματα που οδηγούν σε διακρίσεις σχετικά με την αξιοπιστία, τον χαρακτήρα ή την τάση για ερωτική διαθεσιμότητα της ενάγουσας.

2/ Είναι ασφαλές για ένα θύμα να καταγγείλει ένα έγκλημα σεξουαλικής ή έμφυλης βίας;

Η πολιτεία θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα θύματα και οι επιζώσες σεξουαλικής και άλλης μορφής έμφυλης βίας έχουν πρόσβαση σε ασφαλείς και έγκαιρους τρόπους να καταγγείλουν το έγκλημα.

- Η πολιτεία θα πρέπει να διαβεβαιώνει ότι η αστυνομία και άλλοι νομικοί φορείς σε καμιά περίπτωση δεν υποτιμούν, απειλούν ή εξευτελίζουν θύματα σεξουαλικής ή έμφυλης βίας, ούτε όταν παίρνουν την κατάθεση, ούτε κατά τη διάρκεια της επακόλουθης έρευνας. Η αστυνομία πρέπει αμέσως να εξακριβώνει αν η ενάγουσα βρίσκεται σε κίνδυνο περαιτέρω βίας και, στην περίπτωση αυτή, να εξασφαλίζει ότι το θύμα θα έχει την κατάλληλη προστασία.
- Θα πρέπει να υπάρχουν επιβλητέοι κώδικες δεοντολογίας που να εγγυώνται ότι οι αστυνομικοί εργάζονται με επαγγελματισμό με τα θύματα σεξουαλικής ή έμφυλης βίας. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει την απαγόρευση περιφρονητικών, μεροληπτικών, επιθετικών, υπερβολικά επιφυλακτικών ή αντιεπαγγελματικών συμπεριφορών. Οι κώδικες δεοντολογίας θα πρέπει να περιλαμβάνουν διατάξεις που να θέτουν υπόλογους τους αστυνομικούς, σε περιπτώσεις που δεν έχουν φερθεί κατάλληλα στα θύματα.
- Θα πρέπει να επιτρέπεται στα θύματα να έχουν μαζί τους ένα συνήγορο σε οποιαδήποτε συνάντηση με την αστυνομία ή άλλους ερευνητές της υπόθεσης.
- Οι αστυνομικοί θα πρέπει να είναι εκπαιδευμένοι (ως μέρος της βασικής τους εκπαίδευσης και της επαγγελματικής τους επιμόρφωσης) στις καλύτερες μεθόδους για να παίρνουν κατάθεση ή να στηρίζουν τα θύματα που έχουν υποστεί σεξουαλική βία.
- Τα θύματα πρέπει να καταθέτουν σε ένα ασφαλές και ιδιωτικό περιβάλλον. Οι αστυνομικοί πρέπει, σαν πρακτική ρουτίνας, να αξιολογούν την ασφάλεια της ενάγουσας και να εφαρμόζουν μέτρα για να διασφαλίζουν την ασφάλεια του θύματος κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έρευνας (για παράδειγμα να διατάξουν ασφαλιστικά μέτρα, εάν χρειάζονται, για να απαγορευτεί στο δράστη να πλησιάσει την ενάγουσα). Σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει η ενάγουσα να τεθεί υπό 'προστατευτική κράτηση'.

- Όλες οι υποθέσεις πρέπει να καταγράφονται άμεσα, ενώ όλες οι πληροφορίες για την εξέλιξη και οι συνεχείς ενημερώσεις να παρέχονται στην ενάγουσα και στον συνήγορό της. Η αστυνομία πρέπει να εκδίδει έναν ξεχωριστό αριθμό για την υπόθεση, ούτως ώστε να διευκολύνεται ο εντοπισμός της.
- Τα θύματα που βρίσκονται υπό κάποιας μορφής κράτηση ή σε άλλα ιδρύματα πρέπει να διαθέτουν ασφαλή μέσα, ώστε να κάνουν μια καταγγελία σε έναν αρμόδιο φορέα εκτός του ιδρύματος. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει η έρευνα να διεξάγεται εσωτερικά. Για παράδειγμα, δεν θα πρέπει οι υπάλληλοι της φυλακής να διερευνούν ισχυρισμούς για βία που έχει προκληθεί από δεσμοφύλακες, αλλά θα πρέπει να αναφέρουν τέτοιες περιπτώσεις στην αστυνομία που ειδικεύεται στην έρευνα της σεξουαλικής και έμφυλης βίας.

3/ Είναι η συλλογή ιατροδικαστικών στοιχείων και η παροχή ιατρικής περίθαλψης κατάλληλες και επαρκείς;

Η συλλογή και η επεξεργασία ιατροδικαστικών στοιχείων πρέπει να είναι αποτελεσματική, δεν πρέπει να αποκλείει θύματα λόγω κόστους ή τοποθεσίας και πρέπει να μην τραυματίζει ψυχικά επιπλέον το θύμα.

- Οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να έχουν καταρτιστεί μέσα από το πρωτόκολλο του ΠΟΥ (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας) σχετικά με τη συλλογή ιατροδικαστικών στοιχείων σε περιπτώσεις σεξουαλικής και έμφυλης βίας. Πρέπει να παίρνουν σημειώσεις και να συλλέγουν δείγματα με τρόπο που να διασφαλίζει ότι τα στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ποινικές δίκες, για παράδειγμα να προστατεύουν την αλυσίδα προστασίας πειστηρίων.
- Οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να έχουν εκπαιδευθεί για το πώς να αναφέρουν τα κατάλληλα γεγονότα στην ιατροδικαστική αναφορά σε μορφή που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την αστυνομία και την εισαγγελία στις διώξεις εναντίον των δραστών. Οι ιατροδικαστές ποτέ δεν πρέπει να βγάζουν νομικά συμπεράσματα.
- Οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να παραπέμπουν τα θύματα σε κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης.
- Το σύστημα δικαιοσύνης σε περιπτώσεις εγκλημάτων δεν πρέπει να απαιτεί από τα θύματα που καταγγέλλουν βιασμό ή σεξουαλική βία να λαμβάνουν ξεχωριστή ιατροδικαστική εξέταση. Ο διαχωρισμός της περίθαλψης από τη συλλογή στοιχείων παραβιάζει το δικαίωμα στην υγεία και εγείρει σοβαρά ηθικά ζητήματα. Η αρχική εξέταση σε οποιαδήποτε υπηρεσία υγείας πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο, ούτως ώστε να εξασφαλίζει ότι τα ιατροδικαστικά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την έρευνα και τη δίκη θα συλλέγονται εκείνη τη στιγμή.
- Αν απαιτείται ξεχωριστή ιατροδικαστική εξέταση, οι ιατρο-νομικοί εξεταστές πρέπει να εκπαιδεύονται με το πρωτόκολλο του ΠΟΥ σχετικά με τη συλλογή ιατροδικαστικών στοιχείων σε περιπτώσεις σεξουαλικής και έμφυλης βίας.
- Η ιατροδικαστική εξέταση πρέπει να είναι προσβάσιμη στα θύματα τόσο σωματικά, όσο και γεωγραφικά. Πρέπει να είναι διαθέσιμη οικονομική βοήθεια για τα έξοδα ταξιδιού και οι εξετάσεις πρέπει να είναι δωρεάν. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αποκλείονται από την εξέταση και την κατάλληλη ιατρική περίθαλψη θύματα που αδυνατούν να πληρώσουν.

- Η εξέταση πρέπει να λαμβάνει χώρα το νωρίτερο δυνατόν, δεδομένου ότι κάποιοι τύποι στοιχείων πρέπει να συλλέγονται μέσα σε λίγες ώρες. Αν το θύμα αδυνατεί να έχει πρόσβαση σε ιατροδικαστή εγκαίρως, αυτό το γεγονός σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να υπονομεύσει την καταγγελία.
- Τα θύματα δεν θα πρέπει να χρεώνονται για τη συλλογή δειγμάτων (όπως το κόστος των «κιτ βιασμού») ή για την τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων της εξέτασης σε ιατρική αναφορά.

4/Υπάρχουν συγκεκριμένα εμπόδια που να αποτρέπουν ένα θύμα από το να έχει εγκαίρως πρόσβαση σε κατάλληλες υπηρεσίες;

Θύματα σεξουαλικής ή άλλου τύπου έμφυλης βίας πρέπει να έχουν άμεση πρόσβαση σε κατάλληλες υπηρεσίες υγείας.

- Οι υπηρεσίες υγείας θα πρέπει να είναι υλικά (physical) και γεωγραφικά διαθέσιμες και προσβάσιμες σε όλα τα θύματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας. Πρέπει να επιστρέφονται τα έξοδα ταξιδιού στην ασθενή, αν αδυνατεί να τα πληρώσει. Αν το κέντρο υγείας χρεώνει νοσήλια, η αδυναμία του θύματος να πληρώσει δεν πρέπει να το αποκλείει από τη θεραπευτική αγωγή. Τα νοσήλια πρέπει να παραβλέπονται για θύματα που, αλλιώς, δεν θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες.
- Τα θύματα που αναζητούν υπηρεσίες υγείας μετά από μια πράξη σεξουαλικής ή έμφυλης βίας πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να δουν γιατρό της επιλογής τους (γυναίκα ή άνδρα).
- Οι υπηρεσίες υγείας πρέπει να παρέχουν στη γυναίκα ή στο κορίτσι που έχει βιαστεί κατάλληλη ιατρική περίθαλψη, όπως επείγουσα αντισύλληψη, προφύλαξη μετά από έκθεση στον ιό HIV, γυναικολογική φροντίδα για τραυματισμούς που προκλήθηκαν κατά την επίθεση, ιατρική περίθαλψη για άλλους τραυματισμούς και μια πρώτη ψυχολογική υποστήριξη.
- Οι επαγγελματίες υγείας που βλέπουν θύματα αμέσως μετά από μια πράξη σεξουαλικής ή έμφυλης βίας πρέπει να έχουν εκπαιδευτεί για να αντεπεξέρχονται επαγγελματικά και υποστηρικτικά στις ανάγκες των θυμάτων και να τους φέρονται με εχεμύθεια και καμία διάκριση. Οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να παραπέμπουν τις ασθενείς σε άλλες κατάλληλες υπηρεσίες όπως ψυχολογική υποστήριξη και νομικές υπηρεσίες.
- Προσβάσιμες και κατάλληλες υπηρεσίες υγείας, συμπεριλαμβανομένης της έκτρωσης, πρέπει να είναι διαθέσιμες στις γυναίκες και στα κορίτσια που έχουν μείνει έγκυοι σαν αποτέλεσμα βιασμού ή αιμομιξίας.

5/Είναι η διερεύνηση των εγκλημάτων αποτελεσματική και σχολαστική;

Η έρευνα πρέπει να διεξαχθεί σε λογικό χρονικό διάστημα και να ερευνά όλα τα σχετικά στοιχεία για να υποστηρίξει την κατάλληλη δίωξη.

- Οι ερευνητικές αρχές πρέπει να προστατεύουν την ταυτότητα της επιζώσας, αν είναι αυτό που η ίδια θέλει.
- Η αστυνομία δεν πρέπει να προδικάζει τα στοιχεία πριν καν αρχίσει η έρευνα (για παράδειγμα, με το να αμφιβάλλει για την εκδοχή της ενάγουσας ή με το να την ενθαρρύνει ανεπίσημα να εγκαταλείψει την κατηγορία για το «δικό της καλό»).
- Πρέπει να υπάρχουν ξεκάθαρα κριτήρια που να καθορίζουν πότε πρέπει η αστυνομία να παραπέμψει μια περίπτωση στον εισαγγελέα. Όταν δεν προβαίνουν σε περαιτέρω ενέργειες για την υπόθεση, πρέπει να είναι υποχρεωμένοι να καταγράψουν τους λόγους και να ενημερώσουν την ενάγουσα. Οι λόγοι και η απόφασή τους πρέπει να είναι διαθέσιμοι για έφεση στις δικωτικές αρχές.
- Η αστυνομία δεν πρέπει να διαμεσολαβεί σε συμφωνίες μεταξύ του δράστη και του θύματος, δεν πρέπει να διευκολύνει ανεπίσημες πληρωμές αποζημίωσης και δεν πρέπει να ενθαρρύνει επίλυση μέσω παράλληλου νομικού συστήματος.
- Στατιστικά σχετικά με το πόρισμα των ερευνών πρέπει να συγκεντρώνονται και να δημοσιεύονται. Πρέπει να παρέχουν πληροφορίες στις υποθέσεις καταχωρημένες σε στοιχεία ανά φύλο, φυλή, και την ηλικία του θύματος.

Οι εισαγγελείς πρέπει να ξεκινούν ποινική δίωξη εναντίον των υπόπτων, όταν υπάρχει πιθανή αιτία.

- Αν οι εισαγγελείς αποφασίσουν να διακόψουν την υπόθεση, πρέπει να καταγράψουν τους σχετικούς λόγους και να ενημερώσουν την ενάγουσα. Η εισαγγελική δικαιοδοσία δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για να απορρίψει υποθέσεις στις οποίες υπάρχουν ικανά στοιχεία για να συνεχίσουν και αν η ενάγουσα επιθυμεί να προχωρήσει.
- Η έρευνα και η δίωξη πρέπει να διεξάγονται με βάση τις αρχές της δέουσας επιμέλειας.

- Η εισαγγελία πρέπει τακτικά να δημοσιεύει στατιστικά γύρω από τις αποφάσεις των υποθέσεων που έφτασαν μέχρι εκεί. Πρέπει να διαθέτει πληροφορίες για υποθέσεις καταχωρημένες σε στοιχεία ανά φύλο, φυλή, και ηλικία του θύματος, καθώς και για υποθέσεις για τις οποίες δεν έχει γίνει δίωξη.
- Οι δικηγόροι και οι ερευνητές της εισαγγελίας πρέπει να έχουν εκπαιδευτεί στην ενασχόληση με θύματα σεξουαλικής βίας ή έμφυλης βίας, ειδικότερα στην κατάλληλη χρήση ιατρικών στοιχείων και στη χρήση στοιχείων από ειδήμονες, όπως ψυχολογικές ή ψυχιατρικές αναφορές. Οι εισαγγελείς πρέπει να εξασφαλίζουν μέσα από μέτρα προστασίας μαρτύρων ότι οι μάρτυρες είναι κατάλληλα προστατευμένοι από περαιτέρω βία, άσχετα εάν η απειλή έρχεται από τον φερόμενο ως δράστη, ή άλλους, συμπεριλαμβανομένων συγγενών της ενάγουσας που μπορεί να ενεργούν στο όνομα της «τιμής» της οικογένειας. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει η προστασία να παίρνει τη μορφή «προστατευτικής» κράτησης σε φυλακή.
- Οι εισαγγελείς πρέπει να προφυλάσσουν την αξιοπρέπεια των θυμάτων και των μαρτύρων στο δικαστήριο διασφαλίζοντας ότι οι συνήγοροι εξετάζουν τους μάρτυρες επαγγελματικά, χωρίς να χρησιμοποιούν τακτικές τρομοκράτησης, με σκοπό να υπονομεύσουν την αξιοπιστία των μαρτύρων και διασφαλίζοντας ότι οι μάρτυρες και τα θύματα μπορούν να χρησιμοποιήσουν εξοπλισμό, όπως κλειστό κύκλωμα καμερών για να δώσουν στοιχεία ή να δώσουν τη μαρτυρία τους κεκλεισμένων των θυρών.
- Πρέπει να υπάρχει ανεξάρτητη εποπτεία του έργου των εισαγγελέων με σκοπό να αξιολογήσει πώς διαχειρίζονται τις υποθέσεις σεξουαλικής ή έμφυλης βίας.

6/ Είναι οι δίκες δίκαιες επαρκείς και αποτελεσματικές;

Οι δίκες πρέπει να είναι δίκαιες, χωρίς διακρίσεις και τα δικαιώματα του θύματος και του κατηγορούμενου πρέπει να προστατεύονται.

- Οι δικαστές είναι υπεύθυνοι για να προφυλάσσουν την ταυτότητα του θύματος αν το θύμα το επιλέξει.
- Οι δικαστές και οι δικηγόροι πρέπει να εκπαιδεύονται στην κατανόηση εγκλημάτων σεξουαλικής και έμφυλης βίας.
- Οι δικαστές πρέπει να εκπαιδεύονται στο να προεδρεύουν σε υποθέσεις σεξουαλικής και έμφυλης βίας. Πρέπει να είναι υπεύθυνοι για τη διατήρηση περιβάλλοντος ασφάλειας και σεβασμού μέσα στο δικαστήριο και, συγκεκριμένα, για τη διασφάλιση της προστασίας των μαρτύρων από κακοποίηση ή δυσμενή μεταχείριση από την υπεράσπιση. Οι δικαστές πρέπει να δίνουν στους ενόρκους ξεκάθαρες οδηγίες σχετικά με τον νόμο.
- Οι δικαστές πρέπει να μην επιτρέπουν αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με το σεξουαλικό παρελθόν της ενάγουσας να αναφέρονται στο δικαστήριο, εκτός από πολύ ιδιαίτερες περιπτώσεις όπου τέτοια στοιχεία είναι απαραίτητα για αποφευχθεί η ακύρωση της δίκης, για παράδειγμα, αν μία ενάγουσα λέει ότι δεν γνώριζε τον κατηγορούμενο, ενώ στη πραγματικότητα συζούσαν.
- Αν οι ένορκες δίκες χρησιμοποιούνται συστηματικά σε υποθέσεις σεξουαλικής βίας, οι ένορκοι πρέπει να εξετάζονται για ενδεχόμενη προκατάληψη ενάντια στις γυναίκες ή στα θύματα έμφυλης βίας. Θα πρέπει να προέρχονται από διαφορετικό περιβάλλον, να ορκίζονται ότι δεν θα αποκαλύψουν εμπιστευτικές λεπτομέρειες της υπόθεσης και να καθοδηγούνται κατάλληλα πάνω στον νόμο από τον δικαστή.
- Οι ποινές που επιβάλλονται σε δράστες που βρέθηκαν ένοχοι για βιασμούς ή σεξουαλική βία πρέπει να είναι ανάλογες του εγκλήματος. Σε καμία περίπτωση η επιβολή της θανατικής ποινής δεν είναι κατάλληλη ή αποδεκτή.
- Οι επιζώσες πρέπει να ενημερώνονται όταν οι δράστες πρόκειται να αφεθούν ελεύθεροι ή να βγουν με αναστολή. Πρέπει να γίνεται μια καινούρια αξιολόγηση της προστασίας του θύματος.
- Στους δράστες που έχουν καταδικαστεί για εγκλήματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας πρέπει να δίνεται πρόσβαση σε κατάλληλα προγράμματα επανένταξης. Τα εν λόγω προγράμματα πρέπει να παρακολουθούνται προσεκτικά ώστε να διαπιστώνεται η αποτελεσματικότητά τους.

